

ЗМІСТ

Що таке мистецтво?	6
Що можна вважати мистецтвом?	8
Як роздивлятися картини?	10
Як створюють картини?	12
Королівський витвір!	14
Хто такий митець?	16
Завдяки чому картини здаються об'ємними?	18
Світло й тіні	20
Як усе розташувати?	22
Змінюючи ракурс	24
Як створити скульптуру?	26
Як взаємодіють кольори?	28
Неймовірні барви	30
Як мистецтво може обманути зір?	32
Де можна побачити мистецтво?	34
Що таке натюрморт?	36
Чи має мистецтво бути серйозним?	38
Що таке портрет?	40
Кого зображено на картині?	42
Кого бракує?	44
Як розповісти історію за допомогою мистецтва?	46
Прихована історія	48

Чи має мистецтво бути прекрасним?	50
Чого така велика? А чого така маленька?	52
Що таке мистецький напрям?	54
Комікс — це мистецтво чи ні?	56
Що таке інсталяція?	58
Вибухові ідеї	60
Чому художники малюють автопортрети?	62
Малюючи власну історію	64
Що таке абстракціонізм?	66
Як створюють гравюри?	68
Неочікуваний вид	70
Чи можна вважати фотографію твором мистецтва?	72
Як фотографія змінила мистецтво?	74
Чому іноді мистецтво приголомшує?	76
Мистецтво та політика	78
Мистецтво проти війни	80
Скільки це коштує?	82
Для чого потрібні художні музеї?	84
Хронологія мистецьких подій	86
Словничок	90

Шукаєш більше мистецтва?
Тоді зазирни на сторінку 93!

ЩО ТАКЕ МИСТЕЦТВО?

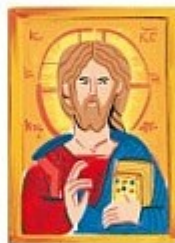
У різні часи люди сприймали мистецтво по-різному. Попервах воно просто означало щось зроблене вручну. Тепер цей термін використовують переважно тоді, коли йдеться про картини, скульптури чи інші людські витвори, призначені для того, щоб їх розглядали.

Мистецтво існує стільки, скільки й людство. Найперші його твори, що дійшли до нас, — наскельні малюнки.

Давним-давно люди, напевно, вірили, що мистецтво має магічну силу.

Чотири тисячі років тому стародавні єгиптяни вважали, що завдяки мистецтву людина може жити після смерті. Власне, слово «скульптор» давньоєгипетською мовою означало «той, хто зберігає життя».

Чимало мистецьких витворів відображали ту чи іншу релігію. Вони оповідали історії зі священних книг чи прославляли богів та богинь.

У XV столітті європейські художники вже писали портрети й пейзажі. З часом їм вдалося зобразити дійсність усе більш і більш правдоподібно. Як саме? Розгорни книжку на сторінці 42 і дізнаєшся.

ЦАРИЦЯ НЕФЕРТИТІ
Майстерня скульптора Тутмоса,
близько 3370 років тому

Ось що говорили про мистецтво деякі знамітці й мислителі...

Мистецтво
наслідує природу.

Сократ,
близько 2450 років тому

Бути мистцем —
означає
заповнювати
простір
прекрасним.

Джорджія О'Кіф,
XX століття

У мистецтві має
бути затинно, як
у зручному кріслі.

Анрі Матісс,
XX століття

Мистецтво має бути
вираженням любові,
іншаке воно — ніщо.

Марк Шагал,
XX століття

У XIX–XX століттях з'явилися нові матеріали. Завдяки цьому створювати картини можна було швидше й легше. А ще художники мали більше свободи при виборі сюжетів. Дехто з них прагнув зобразити простоту щоденного життя, як-от двох жінок за обідом.

ЧОП СУЕЙ
Едвард Гоппер, 1929

Деякі художники взялися експериментувати з принципово новими підходами до живопису. Замість того, щоб просто відтворювати зовнішній вигляд речей, вони почали використовувати кольори й форми як самодостатні сутності. Зазирни на сторінки 66–67, щоб дізнатися більше.

Мистецтво має
прокладати шлях
новим думкам.

Трейсі Емін,
XXI століття

Мистецтво — це
свіжа мова, яку
знають усі.

Ель Анацуй,
XXI століття

Я творю
мистецтво, щоб
розпочати розмову.

Любайна Гінд,
XXI століття

Відколи з'явилися митці,
погляди на мистецтво
постійно змінювалися. Але
за останню сотню років ці
зміни відбувалися частіше,
ніж будь-коли.

Перегорни сторінку, щоб
дізнатися більше.

ЯК СТВОРЮЮТЬ КАРТИНИ?

Наша книжка оповідає про безліч різних типів картин. Хочеш дізнатися, які матеріали використовують для їх створення?

Нині купити фарби — не проблема. Але раніше їх виготовляли вручну. Це був складний і тривалий процес.

Художники подрібнювали камінці, рослини та інші матеріали й отримували ПІГМЕНТИ — кольорові порошки.

Жовтий колір отримували з мінералу ауріпігменту.

Червону фарбу робили з комах — червців.

Зелений пігмент — це мідянка, або ж іржа на поверхні міді.

Сухі пігменти змішували зі зв'язувальною речовиною — наприклад яйцем чи олією, — щоб отримати в'язку пасту.

ФРЕСКА — це техніка настінного живопису, за якою пігменти змішують із водним розчином вапна й наносять на вологий тиньк. Фарба проникає в тиньк і закріплюється на його поверхні після висихання.

Техніка фрески відома з давніх-давен, а сам розпис може зберігатися дуже довго. Фреска праворуч створена майже дві тисячі років тому!

ПОРТРЕТ ДІВЧИНИ
Невідомий давньоримський художник, бл.з. 55-79 н. е.

У давнину на дереві й папері малювали ЯСЧНОЮ ТЕМПЕРОЮ. Її отримують, поєднуючи пігмент, воду і яєчний жовток. Утворюється яскрава, насичена фарба, яка дуже швидко висихає, тож змішувати кольори в роботі з темперою — завдання не з легких.

Перегорні сторінку й побачи картину, виконану яєчною темперою. У своїй роботі художник використав два дуже дорогі на той час кольори.

АКВАРЕЛЬНІ ФАРБИ

утворюються змішуванням пігментів із розчином деревного соку — гуіларабіку. Перед малюванням суміш потрібно розвести водою — так кольори на акварельному малюнку виходять прозорі.

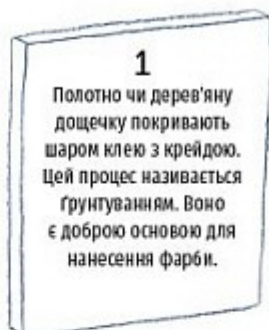

ОЛІЙНІ ФАРБИ з'явилися близько 600 років тому. Для їх виготовлення пігменти змішують із олією. Так утворюється напівпрозора кольорова субстанція, що дуже повільно сохне. Шар за шаром наносячи її, художники отримують значно точніші зображення, ніж ті, які створені іншими типами фарб. Коли було написано цей портрет, більшість митців уже послуговувалася олійними фарбами.

ДІВЧИНА З ПЕРЛИННОЮ СЕРЕЖКОЮ
Ян Вермеєр, близько 1665

ЯК СТОРИТИ ОЛІЙНИЙ ЖИВОПИС?

1

Полотно чи дерев'яну дощечку покривають шаром клею з крейдою. Цей процес називається ґрунтуванням. Воно є доброю основою для нанесення фарби.

2

Перш ніж малювати фарбами, деякі художники роблять детальний ескіз олівцем.

3 Коли створюють картину, як ця, то спершу позначають її світлі й темні ділянки.

4

Потім тонкими шарами наносять кольори.

5

Готова картина може сохнути дуже довго. Коли фарба повністю висихає, картину іноді покривають лаком, щоб вона краще зберігалася.

ГОТОВІ ФАРБИ

На початку XVIII століття з'явилися у продажу подрібнені пігменти, а також готові фарби.

Кадмія
помаранчевий

Цинкові
білила

Берлінська
лазур

Відкриття штучних пігментів неабияк розширило палітру кольорів. Нові пігменти часто були яскравішими й дешевішими, тож відтоді митці могли створювати більш яскраві картини.

АКРИЛОВІ ФАРБИ

винайшли у 1940-х. Це фарби на синтетичній основі, вони нагадують олійні, проте дуже швидко сохнуть. Отже, художникам більше не потрібно довго чекати!

ЧИ МАЄ МИСТЕЦТВО БУТИ СЕРЙОЗНИМ?

Безліч творів мистецтва постають із таких глибоких і важливих понять, як правда, краса чи релігія. Однак це не означає, що мистецтво конче мусить бути серйозним.

У 1916 році одна група митців вирішила, що мистецький світ загалом сприймає себе занадто серйозно. Так виникла течія ДАДАІЗМ, представники якої вигадали багато нових, жартівливих форм мистецтва.

Серйозно,
це весело!

Деякі дадаїсти розрізали фотографії на шматки та склеювали з утворених фрагментів нові зображення. Ця техніка називається ФОТОМОНТАЖ.

Дехто вдягався у власноруч зроблені костюми й виступав із якимись навіженими танцями чи декламував абсурдні вірші.

Гуго
Баль

БАМ БЛА БУНГ БА-УМ Ф

А ще інші дадаїсти експериментували з кіно, співали та створювали мистецькі об'єкти з підручних засобів.

ГЕТЬ ПРАВИЛА!

За такою позірною легковажністю крилося дещо серйозніше. Дадаїстів жахала жорстокість Першої світової війни. Вони прагнули висловити протест проти традиційних цінностей — як політичних, так і культурних, — що уможливили цю війну. Тож вони нищили наявні правила й творили мистецтво, яке поривало зі старими традиціями.

Корінь «дада» нічого конкретного в контексті течії не означає. За однією з версій, це слово було просто навмання вибрано зі словника.

ДА
ДА

Це не просто величезна скульптура, схожа на чудернацького монстра. Якщо піднятися сходами ззаду, можна з'їхати одним із язиків-гірок.

Споруду встановили на одному з дитячих майданчиків Єрусалима. Місто потерпало від релігійних і політичних чвар, однак цей витвір спонукав місцевих дітлахів гратися разом, незважаючи на походження одне одного.

Три язики-гірки символізують три найпоширеніші в місті релігії — юдаїзм, іслам і християнство.

ГОЛЕМ (ЧУДОВИСЬКО)
Нікі до Сен-Фаль, 1972

Напевно, мисткиня хотіла підважити ідею серйозного й недоторканного мистецтва, яке можна лише споглядати.

А може, вона хотіла показати, що страшні на перший погляд чудовиська насправді не такі вже й страшні.